

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ ויקרא, ה'תשל"ב

חלק א – יוצא-לאור לשי"פ ויקרא, ט" אדר שני, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

מרת שרה דייזי בת ר' חיים הכהן ע"ה

נלביע י"א אייר, ה'תשע"ח

בקשר עם יום סיום אמירת קדיש

יו"ד אדר שני, ה'תשע"ט

ולעילוי נשמת

בנה חיים ז"ל בן – יבלח"ט – ר' עזרא שליט"א

נלביע כ"ף ניסן, ה'תשע"ח

בקשר עם יום סיום אמירת קדיש

י"ט אדר ראשון, ה'תשע"ט

ציון

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

— שישנו הענין ד"ויקרא", שהקב"ה בעצמותו קורא לכל אחד מישראל, כאב הקורא לבנו; וכיון שהקב"ה קורא לו — הרי בודאי שכל אחד מישראל נענה לקריאה זו.

והיענותו מתבטאת לכל לראש בכך ש"אדם כי יקריב . . . עולה קרבנו" — שמקריב את עצמו ומתמסר לגמרי להקב"ה, ולא רק בכללות, אלא גם בנוגע לכל פרטי הענינים שלו — "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן", וכאמור לעיל, שנותן להקב"ה את התענוג והחיות שלו, ובמילא נעשים כל עניניו באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁸⁷, ויתירה מזה⁸⁸: "בכל דרכיך דעהו". וע"ז פועל "נחת רוח לפני", ועד שפועל לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לכל העולם — שמכריע⁸⁹ את כל העולם כולו לכף זכות⁹⁰.

* * *

(89) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.
(90) חסר הסיום (המו"ל).

(87) אבות פ"ב מ"ב.
(88) ראה לקו"ש ח"י ע' 104. וש"נ.

הוספה

[מוצאי שבת, ב' דר"ח אדר ראשון, שנה השביעית, ה'תשל"ג]

בודאי יערכו כל הת"ת וכו' מבצע פורים בשביל כל התי שי, ובאופן דופרצת ויבש"ט.

* * *

הוצאת יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

מצילום כתי"ק, בשולי מכתב כללי-פרטי בתאריך זה (נדפס באג"ק חכ"ח אגרת יתרו) — אל הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו' מו"ה חיים הלל שיי אַזימאָו (פּאַריז). אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"כ אגרת ז'תשכח, ובהנסמן בהערות שם.
כל הת"ת [=התלמודי-תורה] וכו': כנראה הכוונה* — הן לת"ת חב"ד (שבניהולו של הנמען) אשר בפאריז וסביבותי' (שע"י ישיבת תורת — ברינוא), והן לת"ת הקהילתיים שם (שע"י הקאָנסיסטאָר ועוד).
דופרצת: ויצא כת, יד. וראה תו"מ התוועדויות תשנ"ב ח"א ע' 366; ע' 409.

(* וכן גם משמע ממכתבם דו"ח לרבינו של התלמידים השלוחים בישיבת תורת — ברינוא, מהפעולות דשנת תשל"ד: "כפי שהודענו לכ"ק אדמו"ר שליט"א — אירגנו — כמו בשנה שעברה — ביום א' שלפני פורים מבצע משלוח מנות ומתנות לאביונים להת"ת דהקונסיסטאָר כו".

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ ויקרא, ט' אדר שני הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ ויקרא, ג' ניסן, ה'תשל"ב, הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ תזריע).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכנינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ד' אדר שני, ה'תשע"ט,
תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע ז"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

העבודה הוא שתחילה זורקים הדם ואח"כ מקטירים החלב — כי, כשיהודי נותן להקב"ה את החלב, שהו"ע התענוג, הרי זה פועל בדרך ממילא שגם הדם שהו"ע החיות וההלהבות יהי' רק בעניני קדושה].

ומזה מובן, שכשאומרים ליהודי שעליו להיות קרבן עולה, כליל לה' — אין הכוונה שצריך להתבטל ממציאיותו לגמרי ("ווערן אויס מציאות"); בחיצוניות יכול הוא להשאיר במציאותו כמו אתמול ושלשום, אלא עליו רק להקריב חלבו ודמו, התענוג והחיות כו', שיהיו (לא בעניני העולם, אלא) בעניני קדושה בלבד.

וע"ד העבודה ד' בכל דרכיך דעהו⁸¹ — שאין זה כמו העבודה ד' ושמו דרך הוי"ו⁸², שישנה "דרך הוי"ו", ויהודי צריך לשמור אותה, כולל גם מלשון "ואביו שמר את הדבר"⁸³, "ממתין ומצפה כו"⁸⁴, שזהו אופן עבודה בפ"ע; ואילו כאן ישנם "דרכיך", הדרכים והענינים שלו, אלא שבהם גופא נעשית ההתקשרות להקב"ה — "דעהו".

[ויש לקשר ענין זה עם האל"ף ד' ויקרא" שהיא אל"ף זעירא, שמורה על ענין הביטול (כידוע הסיפור בזה אודות הצ"צ עם רבינו הזקן⁸⁵) — שאין זה באופן שדורשים ביטול המציאות ("ווערן אויס מציאות") לגמרי, שהרי יש כאן אות, והאות היא אל"ף, ראש ושורש כל האותיות, אלא שזוהי אל"ף זעירא, כיון שיהודי צריך להיות בתנועה של ביטול, ועד שהביטול הוא מצד טבעו — כמ"ש⁸⁶ "אתם המעט מכל העמים", שזהו ענין שנאמר (לא בתור חסרון, אלא) בתור מעלה כו'; ומצד הביטול עומד הוא במעמד ומצב שהחיות והתענוג שלו הם בעניני קדושה].

וכיון שכן, הרי ביכלתו של כל אחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו, להיות בבחי' קרבן עולה, כליל לה', עי"ז שנותן לה' את חלבו ודמו, שזהו התענוג והחיות כו' — שהרי אם הוא רק בעל שכל, ה"ה מבין שאין להשקיע את התענוג שלו בענינים גשמיים, כמו אכילה ושתי' ותאוות שחולפים ועוברים, אלא עליו להשקיע ["אינוועסטן" — כפי שאומרים כאן] את התענוג שלו בענינים נצחיים — תורה ומצוותי', ועי"ז נעשה קרבן לה'.

יב. וההוראה מכל האמור לעיל:

כשפוגשים יהודי, הנה לאחרי שיודעים איך לדבר עמו, צריך לומר לו: שמע נא! המציאות היא — אף שאין אנו מבינים איך וכיצד וכו'.

בס"ד. שיחת ש"פ ויקרא, ג' ניסן, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. ההתחלה והשם של פרשת השבוע — "ויקרא" — היא גם ההתחלה והשם של ספר שלם בתורה, ספר שלישי, שהוא האמצעי התיכוני והמובחר מכל חמשה חומשי תורה, כמובן ממ"ש במדרש¹ בנוגע ל"ה' פעמים... אורה" שבהתחלת התורה שהם "כנגד חמשה חומשי תורה": "וירא אלקים את האור כי טוב², כנגד ספר ויקרא, שהוא מלא הלכות רבות", וכדאיתא בגמרא במסכת ברכות³ בפירוש הפסוק⁴ "והוא ירד והכה את הארי בתוך הבור ביום השלג", "דתנא סיפרא דבי רב" (תורת כהנים, מהארי דריש שהוא חמור שבספרים, והוא באמצע הספרים — בתוך הבור).

וע"פ המדובר כמ"פ⁵ בנוגע לשמות הסדרות, שכיון שזהו שם ע"פ מנהג ישראל ש"תורה היא"⁶, הרי זה (לא סתם שם, אלא) שם שמורה על תוכן הענין, ועד"ז בנוגע להתחלת ענין שמורה על (וכוללת את) כל הענין כולו, כפי שרואים בענין של ראשי-תיבות (שזהו לימוד בתורה גם בנוגע להלכה בפועל⁷) — הרי מובן, שהשם "ויקרא" מורה על התוכן של (הפרשה ו)הספר כולו,

ומצד מעלתו על שאר ד' החומשים להיותו ספר השלישי, האמצעי והתיכוני, הרי השם "ויקרא" הוא גם התוכן של כל חמשה חומשי התורה, ועד שזהו גם התוכן של כל התורה כולה — לא רק תושב"כ (חמשה חומשי תורה), אלא גם תושב"ע⁸, כיון שכל ענין שבתושב"ע⁹ מיוסד על תושב"כ, כהלשון הרגיל: "מנא הני מילי דאמר קרא", ועכ"פ רמז או אסמכתא וכיו"ב (אלא שבנוגע לתושב"כ הרי זה בגלוי ובפשטות, ללא צורך בראי' והסבר ולימוד כו' כמו בנוגע לתושב"ע¹⁰).

זאת ועוד:

מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד.
מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז
או"ח סוסק"פ. סתל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד.
סתצ"ד סט"ז. ועוד.
(7) ראה גם תו"מ חס"ג ע' 247. וש"נ.

(1) ב"ר פ"ג, ה.
(2) בראשית א, ד.
(3) יח, ריש ע"ב (ובפ"י רש"י ותוס').
(4) שמואל-ב יג, כ.
(5) ראה גם תו"מ ח"ס ע' 259. וש"נ.
(6) ראה תור"ה נפסל — מנחות כ, ב.

(81) משלי ג, ו. וראה שו"ע אדה"ז שם
(82) וירא יח, יט.
(83) סקני"ו ס"ב. וש"נ.
(84) פרש"י עה"פ.
(85) ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 68. וראה
גם תו"מ חמ"ו ע' 279 ואילך. וש"נ.
(86) ואתחנן ז, ז.

ספר ויקרא נקרא ע"פ מנהג ישראל גם בשם "ספר הקרבנות", כמ"ש בפ"י הרמב"ן (א' מפירושי התורה המקובלים וסמוכים ביותר) בהקדמה לספר ויקרא. וע"פ האמור מובן שגם השם "ספר הקרבנות" מורה על התוכן של כללות התורה כולה.

אלא שהשם "ויקרא" מבטא את התוכן של כל התורה כולה יותר מאשר השם "ספר הקרבנות" — כי:

השם "ויקרא" — הו"ע שמפורש בגלוי גם למי שנמצא במעמד ומצב שלא ידע מאי קאמר (הוא אמנם לא יודע מה מונח באמירה זו, אבל ישנה האמירה, ובזה יוצא י"ח),

— כמדובר כמ"פ שבתושב"כ "אע"פ שאינו מבין אפילו פירוש המלות מפני שהוא ע"ה, ה"ז מקיים מצות ולמדתם, ולפיכך כל ע"ה מברך ברכת התורה בשחור לפני הפסוקים וכן כשעולה לספר תורה, משא"כ בתושב"ע"פ, "אם אינו מבין הפירוש אינו נחשב לימוד כלל" —

ואילו השם "ספר הקרבנות" אינו ענין שרואים בגלוי בהתחלת הספר, אלא יש צורך בענין של הבנה והשגה — להתחיל ללמוד ספר ויקרא, ואז רואים שמדובר בו אודות ענין הקרבנות, ולכן נקרא בשם "ספר הקרבנות".

והחילוק בין ב' השמות בנוגע לאיש ישראל למטה הוא בגלל שכן הוא לאמיתתו של דבר — שהשייכות של כללות התורה ל"ויקרא" הו"ע שבגלוי, ולכן נמשך הדבר למטה בעולם העש"י (שקשור עם תושב"כ, שהרי כתב הו"ע המעשה, משא"כ תושב"ע"פ שהו"ע הדיבור, ולכל היותר ה"ז מעשה זוטא⁹) גם למי שלא ידע מאי קאמר, ואילו השייכות של כללות התורה לענין הקרבנות הו"ע שהוא רק בהעלם, ולכן נמשך למטה רק למי שיש לו כבר שייכות להבנה והשגה כו'.

אך צריך להבין: מהי השייכות של "ויקרא" וכן "ספר הקרבנות" לכללות ענין התורה?

ב. ויובן בהקדם הדיוק במ"ש "ויקרא" סתם, ולא נאמר מי הוא הקורא¹⁰:

ובהקדים — שאין זה כמו במגילה שלא נזכר שמו של הקב"ה בגלוי¹¹, שהרי בהמשך הכתוב נאמר "וידבר ה' אליו", ואעפ"כ, בנוגע ל"ויקרא" לא נתפרש מי הוא הקורא.

(8) ה' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

(10) ראה זח"א קב, סע"ב.

(11) ראה פתיחת הראב"ע למג"א.

(9) ראה סנהדרין סה, א.

הן אמת שמצד ניצוץ בורא הרי זה באופן שאין כח חסר פועל (כשם שלמעלה אין כח חסר פועל⁷⁴), כך, שמצד ניצוץ בורא ישנו כבר כל הענין — הרי יש צורך שענין זה יומשך למטה בהיות הנשמה מלוכשת בגוף ונה"ב, בפרטי המדרגות ד"מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן", ועד שיומשך בחלקו בעולם, ולכן יש צורך בהסברה שכלית (כיון שאי אפשר לפעול עליו שיעשה זאת מתוך קב"ע, כנ"ל ס"ט), כיצד יכול לפעול על עצמו שהדבר הראשון שעושה הוא הקרבת קרבן עולה, כליל לה', להקריב וליתן את הכל להקב"ה.

יא. ויובן בהקדם מ"ש⁷⁵ "להקריב לי חלב ודם", היינו, שעיקר ענין הקרבן הוא הקרבת החלב והדם, ועד שגם בקרבן עולה שהוא כליל לה', יש חילוק בין שאר חלקי הקרבן, כמ"ש⁷⁶ "ונתח אותו לנתחיו", להקרבת החלב והדם, שזהו ענין לעצמו.

והענין בזה:

"חלב" — הו"ע התענוג, כפי שרואים במוחש שמצד התענוג ניתוסף בשומן הגוף כפשוטו [וכפי שמביא כ"ק אדנ"ע בא' ממאמריו⁷⁷ ש"אומרים על הרה"ק מהר"נ מטשרנאָביל שה"י שמן בגופו מעניית אמן יש"ר"], ו"דם" הו"ע החיות וההתלהבות.

וזהו "להקריב לי חלב ודם" — שצריך ליתן להקב"ה את חלבו ודמו, התענוג והחיות כו',

— כידוע מ"ש בספרים⁷⁸ שבהבאת הקרבן צריך האדם להתבונן שכל הענינים שנעשים עם הבהמה הרי זה כאילו שנעשים עמו, כך, שזריקת הדם הקרבן והקטרת האימורים ע"ג המזבח היא כמו זריקת דמו והקטרת חלבו של האדם —

והיינו, שהתענוג שלו יהי' רק בעניני קדושה, ואז יהי' בדרך ממילא גם כל החיות וההתלהבות שלו בעניני קדושה, כיון שהתענוג פועל גם על הרצון כו', כפי שמבאר כ"ק אדנ"ע (בעל ההילולא דב' ניסן) בארוכה בהמשך תרס"ו⁷⁹, וכדמוכח מהדין בנגלה דתורה בנוגע לתענית חלום בשבת⁸⁰.

[ועפ"ז יש לבאר הסדר בכתוב "להקריב לי חלב ודם", אף שסדר

תמוז. וראה גם סה"ש תרפ"ט ע' 46. וש"נ.

(78) ראה רמב"ן פרשתנו א, ט. ספורנו

שם, ב. ועוד.

(79) ע' צו ואלך. וראה שיחת ש"פ וישב

תשל"ז.

(80) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ח ס"ג.

וש"נ.

(74) ראה פרדס שי"א פ"ג. הובא ונת'

בסהמ"צ להצ"צ מצות האמנת אלקות פי"א

(דרמ"צ נח, א). ובכ"מ.

(75) יחזקאל מד, טו.

(76) פרשתנו א, יב.

(77) ד"ה וקבל היהודים תרע"ח (סה"מ

תרע"ח ע' קצט). — נעתק ב"היום יום" טו

ובפרט כשמדובר אודות יהודי שנמצא במעמד ומצב שלא ידע מאי קאמר (כנ"ל), הרי בודאי שאינו יכול לקבל זאת, בחשבו, כיצד יוכל לשנות את עצמו מן הקצה אל הקצה, ולהקריב את כל עניניו להקב"ה! ומה גם שלהיותו במעמד ומצב שלא ידע מאי קאמר, אי אפשר לומר לו "קבלו דעת", ועליו לעשות זאת מתוך קבלת-עול — שהרי אינו רגיל בענין של קב"ע, שמעולם לא ניסהו... ולכן צריך ליתן לו הסברה בשכל, כיצד יוכל לפעול זאת.

י. ובהקדים מ"ש רש"י בפירוש "כי יקריב"⁶⁰, "כשיקריב, בקרבנות נדבה דיבר הענין":

לא מדובר כאן אודות קרבן שענינו לפעול מחילה סליחה וכפרה על חטא ועון,

— שאז מובן הצורך שבדבר, דכיון שהתנהג שלא כדבעי, צריך לתקן זאת ע"י הקרבת קרבן חטאת, או ע"י קרבן חטאת בעבודה הרוחנית, שזהו"ע עבודת התשובה —

דכיון שמדובר כאן אודות הקריאה ("ויקרא") שהקב"ה בעצמותו קורא להעצם שבכל אחד מישראל, הרי מובן שבמעמד ומצב כזה לא שייך ענין של חטא (לא רק ש"גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית"⁶⁹, אלא שלא שייך כלל ענין של חטא); לא שייך שתהי' "מחיצה של ברזל"⁷⁰, לא "ענן עב וחשוך", ואפילו לא "ענן קל וקלוש"⁷¹.

ובנוגע לעצם של יהודי, שממנו בא כח המס"נ — שוים כל בניי, מהגדול שבישראל ועד למי שלא ידע מאי קאמר, ואדרבה: אצל מי שלא ידע מאי קאמר, מאיר ענין המס"נ בגלוי יותר, כיון שאין אצלו גילוי השכל שיעלים וימנע את ענין המס"נ⁷² ("ע"ד שענין המס"נ מאיר בגילוי יותר בדרא דעקבתא דמשיחא, שבמיוחד ביחס אליהם הי' משה "עניו מאד גוי"⁷³).

וכיון שבמעמד ומצב כזה לא שייך ענין של חטא ועון, עכצ"ל, ש"בקרבת נדבה דבר הכתוב", והיינו, שלהיותו יהודי, הרי הוא "נדיב לב", ומתנדב קרבן נדבה להקב"ה.

אמנם, אע"פ שמצד העצם מובן הדבר שכל אחד מישראל יכול להיות במעמד ומצב של קרבן עולה, כליל לה' — הרי עדיין צריך ביאור והסבר איך אפשר להמשיך זאת בכל הכחות הגלויים עד למעשה בפועל.

(69) תניא ספכ"ד.
 (70) פסחים פה, ב. וש"נ.
 (71) ראה תניא אגה"ת ספ"ז.
 (72) ראה בהנסמן בתו"מ סה"מ אב ע' רה.
 (73) בהעלותך יב, ג. וראה תו"א שמות נב, ב. וראה גם שיחת ש"פ ויקרא דאשתקד ס"ז (תו"מ חס"ג ע' 384). וש"נ.

והענין בזה¹² — שמ"ש "ויקרא" סתם, ולא נאמר מי הוא הקורא, הרי זה לפי שזוהי קריאה מבחי' שלמעלה משמות — "אני הוא הקורא"¹³, והיינו, שהקריאה היא לא מדרגת האלקות שממנה נתהוו העולמות, שהרי לא זהו עיקר האלקות מה שהוא בורא עולמות¹⁴, אלא מעצמותו של הקב"ה; ולכן לא נזכר שם, כי שם הוא הארה בלבד, ואילו כאן הקריאה היא מצד העצם, שזוהי בחי' דלא איתפס ולא אתרמיז בשום אות וקוץ¹⁵, ועאכו"כ שזהו למעלה מענין השמות.

וכיון שהקריאה היא מצד העצם דלמעלה — הרי זה מעורר ("עס דערנעמט") למטה את עצם הנשמה ממש, שלמעלה מנר"נ ח"י שהם השמות שנקראו לה¹⁶, ועד לניצוץ בורא שלמעלה גם מבחי' היחידה¹⁷ — כשם שהקריאה היא לעצמיות של האדם שקוראים בשמו (דאף שקוראים אותו בשמו, הרי הכוונה בזה היא לא רק לפרט או חלק ממנו, אלא לעצמיות שלו), וכפי שרואים במוחש שע"י הקריאה הרי הוא נפנה בכל עצמותו (כהלשון שמצינו בענין זה¹⁸), שזהו לפי שהעצם הוא הקורא; "עצם רופט עצם".

וזהו הענין ד"ויקרא" (עוד לפני מ"ש "אל משה") — שקריאה זו אינה למשה רבינו דוקא, אלא מגעת וחודרת אצל כל אחד מישראל, אפילו אצל יהודי שאינו יודע רח"ל אודות משה רבינו, שהוא משבעה רועים¹⁹, ויש מבחי' משה רבינו בכל נפש ונפש מבית ישראל²⁰. — ענין זה נמשך אמנם ע"י בחי' משה שבכל אחד, אבל המשכתו היא גם למי שלא שייך עדיין להבנת הענין כו'; גם אליו מגיעה הקריאה מבחי' העצם שלמעלה וחודרת בהעצם שלו.

ג. וזהו גם כללות ענין התורה:

רבינו הזקן מבאר בתניא²¹ שה"המשכה .. ע"י עסק התורה נקראת בלשון קריאה, קורא בתורה (וזהו גם מה שתושב"כ נקראת בשם "מקרא"²²), פי' שע"י עסק התורה קורא להקב"ה לבוא אליו, כביכול, כאדם הקורא לחבירו שיבוא אליו, וכבן קטן הקורא לאביו לבוא אליו כו".

ובהקדמה — שהקריאה שאדם קורא לחבירו, שהם בערך זל"ז, היא קריאה שקשורה עם הבנה והשגה; משא"כ הקריאה של בן לאביו, ובפרט

(12) ראה לקו"ת ריש פרשתנו. ובכ"מ.
 (13) ויק"ר פ"א, ט. זח"ג ר, ב.
 (14) תו"א מג"א צט, ב. לקו"ת שה"ש ח, א. ובכ"מ.
 (15) ראה לקו"ש ח"ז ע' 24. וש"נ.
 (16) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו. זח"ב
 (17) ראה לקו"ת תרפ"ב ע' 382. וש"נ.
 (18) ראה סה"מ תרפ"ב ע' צד. וש"נ.
 (19) סוכה נב, ב.
 (20) תניא רפמ"ב.
 (21) ספ"ז. וראה גם שיחת ש"פ ויקרא דאשתקד ס"ד (תו"מ חס"ג ע' 382). וש"נ.
 (22) ראה לקו"ת פרשתנו ה, ב. קנח, סע"ב.

בן קטן, ובלשון חז"ל²³: "אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן" — הנה קריאה זו אינה מצד הבנה והשגה (שהרי בענין ההבנה וההשגה אין ערך ושייכות ביניהם), אלא קריאה שמצד העצם.

וכאשר הקריאה להקב"ה היא "כבן קטן הקורא לאביו", אזי "במדה שאדם מודד בה מודדין לו"²⁴ — שע"ז נעשית גם הקריאה מלמעלה שמצד העצם, "ויקרא" סתם, ולא נאמר מי הוא הקורא.

[ומזה מובן שגם הקריאה מלמעלה היא כאב הקורא לבנו הקטן, כך, שזהו ענין שקשור עם עצם מציאותו של האב (ובמילא לא מגיעה לו נתינת תודה על זה...), כיון שכל מציאותו בתור "אב" תלוי בכך שיש לו "בן"; והרי זה ענין נעלה יותר אפילו ממ"ש במדרש²⁵ על הפסוק²⁶ "והנה ה' נצב עליו", ש"צדיקים אלקיהם מתקיים עליהם", שזהו ע"ד ענין ה"מרכבה"²⁷ שעל ידה מגיע הרוכב למקום שלא הי' יכול להגיע מצד עצמו, שזוהי רק עלי' לדרגא נעלה יותר, ואילו כאן הרי זה באופן שכל מציאות האב תלוי בכך שיש לו בן].

והענין בזה:

אמיתית ענין התורה הוא — לא ההשכלה שבה [כי ענין השכל וההבנה וההשגה שבתורה, כמ"ש²⁸ "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים", הרי זה רק מה שהתורה נתלבשה בשכל, ולוקחים אותה ע"י הבנת והשגת השכל, אבל פנימיות הכוונה ותכלית השלימות של התורה אינו ענין השכל], אלא היותה העצם שלמעלה, כמאמר²⁹ "אנא נפשי כתבית יהבית", וכידוע פתגם הבעש"ט שמביא נכדו בספר דגל מחנה אפרים³⁰, ש"כביכול נפשו של הקב"ה הוא ממש בתורה", ולכן, ע"י לימוד התורה "אותי אתם לוקחים"³¹ — שזהו"ע שלמעלה לגמרי מהבנה והשגה.

ולכן שייכת התורה גם למי שאינו שייך להבנה והשגה עד שלא ידע מאי קאמר — מצד העצם שלו, שלוקח את העצם שלמעלה, שהוא בבחי' לא ידע — בחי' רישא דלא ידע ולא אתיידע, היינו, לא רק לא ידע, אלא גם לא אתיידע, ש"הוא עצמו אינו משיג מה שיש בו"³²; ונמשך גם למטה בבחי' "לא ידע" — בב' האופנים שהם מן הקצה אל הקצה:

(23) ברכות מ, סע"א.
 (24) סוטה ח, ב ואילך. וש"נ.
 (25) ב"ר פס"ט, ג. ועוד.
 (26) ויצא כח, יג.
 (27) ראה ב"ר פמ"ז, ו. ופ"ב, ו.
 (28) ואתחנן ד, ו.
 (29) שבת קה, א (לגירסת הע"י).
 (30) תשא עה"פ לב, טז.
 (31) ראה שמו"ר ר"פ תרומה. פל"ג, ו.
 (32) פ"י הספרא דצניעותא להאריז"ל בפ"ק (דקיי"ט ע"א). הובא בלקו"ת דרושי יוהכ"פ בסופן (עא, ד). סה"מ תש"ט ע' יג.

אך עדיין הרי זה מעמד ומצב ש"בשם ישראל יכונה" עכ"פ; אבל יש מעמד ומצב שלמטה מזה — שלא ניכר אצלו אפילו הענין ש"בשם ישראל יכונה".

אמנם, כשישנו הענין ד"ויקרא", שהו"ע הקריאה שמצד העצם דלמעלה — הרי זה באופן שהעצם קורא לעצם, ולכן הרי זה נמשך וחודר למטה בהעצם של כל אחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו, גם אם לא ידע מאי קאמר, ואפילו אם לא ניכר אצלו ש"בשם ישראל יכונה".

ח. וקריאה זו פועלת הענין ד"אדם כי יקריב מכם קרבן לה"⁶⁰ — שיקריב את עצמו בתור קרבן לה'⁶¹, ובאופן שמבלי הבט על חילוקי הדרגות במעמדו ומצבו הפרטי: "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן"⁶⁰, שהם חילוקי המדרגות שבנפש הבהמית⁶² (כמבואר גם בקונטרס התפלה⁶³) — הרי זה באופן ש"עולה קרבנו"⁶⁴, כליל לה'⁶⁵, היינו, שאין זה באופן שמקריב רק חלק לה', ומשאיר חלק עבור עניני העולם, חלק לעניני יהדות וחלק לעניני העולם, אלא באופן שמקריב את כל מציאותו ("ער גיט זיך אָפּ אינגאַנצן") להקב"ה.

ועי"ז נעשה "ריח ניחוח לה"⁶⁶, "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני"⁶⁷, "לפני" דייקא, שמגיע לפני כל הענינים, "לפני ולפנים", "לפני הוי", ומשם נמשך למטה בכל פרטי עניני העולם, עד לסוג הדומם שהוא היותר תחתון.

ומזה באים לקיום היעוד⁶⁸ "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר", שאפילו "כל בשר", שהו"ע של דומם שאינו שייך להבנה והשגה, יראה אלקות, באופן של ראי' דוקא, שעל ידה נעשית תכלית ההתעצמות עם הדבר שרואה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

* * *

ט. כאשר יהודי שומע שתורת-אמת ותורת-חיים אומרת שהתחלת כל הענינים היא להיות קרבן עולה, כליל לה', היינו, להקריב את כל מציאותו להקב"ה, עד שלא ישאר מציאות לעצמו כלל — אזי מתיירא, ומתחיל לחשוב איך יוכל לפעול זאת בעצמו!?

(60) פרשתנו א, ב.
 (61) ראה לקו"ת פרשתנו ב, ב ואילך.
 (62) לקו"ת שם, ד.
 (63) פ"ח.
 (64) שם, ג.
 (65) ראה פרש"י יתרו יח, יב.
 (66) פרשתנו א, ט. ועוד.
 (67) תו"כ ופרש"י עה"פ. ועוד.
 (68) ישע"י מ, ה.

מלמדו "תורה צוה לנו משה מורשה גו"⁵³ — הרי זה בגלל שתינוק שמתחיל לדבר אינו שייך להבנה והשגה, ולכן מדגישים שהתורה היא "ירושה"; אבל בנוגע ללימוד עם תינוקות של בית רבן, ששייכים כבר להבנה והשגה — מדוע מתחילים ללמוד עמהם ספר ויקרא, שמורה על ענין שלמעלה מהבנה והשגה?

אך הענין הוא — שכדי לבנות את ענין ההבנה והשגה שיהי' כדבעי, צריך לידע לכל לראש שעיקר ענין התורה הוא לא השכל שבה, אלא היותה קשורה עם העצם שלמעלה, כפי שמתבטא בענין ד"ויקרא" ובענין הקרבנות, ורק לאחר"ז יכולים לגשת ללימוד התורה כדבעי, מתוך ידיעה שהתורה לאמיתתה היא ענין שלמעלה לגמרי מהבנה והשגה.

ז. וההוראה מזה:

צריך לדעת שישנו הענין ד"ויקרא" — קריאה מצד העצם, בחי' שלא אתרמיזו בשום אות וקוץ, ועאכו"כ לא בשם כו', אלא עצמותו ית' קורא לכל אחד מישראל; וגם למטה הרי זה חודר בעצם של כל אחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו, אפילו אם הוא למטה אפילו מזה ש"בשם ישראל יכונה".

ובהקדם המדובר פעם בארוכה⁵⁴ אודות הלשון "בשם ישראל יכונה" שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת י"ב תמוז⁵⁵ — שכינוי ("יכונה") הוא לא כמו שם שהו"ע של גילוי, אלא הוא דבר המעלים ומסתיר, כמובן מהחילוק לדינא בין "דמתקרי" ל"המכונה"⁵⁶, כיון שכינוי הוא בשפה אחרת וכו'.

וכמו שם אלקים, בגימטריא כנוי⁵⁷ — שהוא לא סתם מגן ולבוש על שם הוי', אלא הוא מכסה ומעלים ומסתיר על שם הוי', ועד שהם ענינים הפכיים, כי, שם הוי', הי' הוה ויהי' כאחד⁵⁸, מורה על ענין היחידות והאחדות, משא"כ שם אלקים, לשון רבים⁵⁹.

ומזה מובן, שמי שנקרא בשם ישראל, הרי זה מורה שהענין דישראל הוא אצלו בגילוי, גם אם הגילוי הוא קטן ומצומצם; אבל מי שבשם ישראל יכונה, הרי זה באופן שמעלים ומסתיר על השם ישראל.

(53) ברכה לג, ד. וראה סוכה מב, א. ועוד.
 (54) ראה גם תו"מ חס"ד ס"ע 417. וש"נ.
 (55) אג"ק שלו ח"ב ע' פ. וש"נ.
 (56) ראה טושו"ע אה"ע סקכ"ט סט"ז. וראה גם אג"ק ח"ד ע' שנו ובהערה 2 שם. וש"נ.
 (57) זח"א כ, ב. וראה לקוטי לוי"צ הערות לה, ז.
 (58) זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט.
 (59) תניא שעיהוה"א פ"ד (פב, א). שו"ע אדה"ז אר"ח רס"ה.
 (59) ראה גם פרש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.

הן כפי שהוא במדריגות גבוהות, כמו ריב"ז שאמר "איני יודע באיזו (דרך) מוליכים אותי"³³, והן "לא ידע" כפשוטו, שלא ידע מאי קאמר, כך, שב"לא ידע" דלמטה ישנו ה"לא ידע" דלמעלה.

וכיון שאמיתית ענין התורה הוא העצם שלמעלה מהשכל, לכן מצינו בנוגע לפורים — שבו "קיימו מה שקבלו כבר" ("אשר החלו לעשות"³⁴) במ"ת³⁵ — שעבודת היום מתבטאת בענין ד"עד³⁶ דלא ידע"³⁷, ע"ד הענין דרישא דלא ידע ולא אתיידע, כנ"ל.

וכללות הענין בזה — שע"י לימוד התורה מתקשר העצם של יהודי עם העצם של הקב"ה עד שנעשים כולא חד, וכדברי רבינו הזקן בתניא³⁸ שע"י לימוד התורה נעשה "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו כו'". — אלא כיון שהתניא הוא ספר של חסידות חב"ד, לכן מדובר שם אודות היחוד של השכל עם המשכיל והמושכל, אבל זהו כמו כל הענינים שבחסידות חב"ד, שנמשכים אמנם בענין השכל, אבל מה שנמצא בזה הוא העצם, שזהו ענין פנימיות אבא פנימיות עתיק³⁹, וכאמור, רישא דלא ידע ולא אתיידע.

ד. וענין זה הוא לא רק בנוגע לתושב"כ, אלא גם בנוגע לתושבע"פ, שאע"פ שלימודה מוכרח להיות בהבנה והשגה דוקא, הנה העיקר בזה הוא (לא השכל והבנה והשגה, אלא) העצם שלמעלה לגמרי מענין השכל:

החידוש של תושבע"פ לגבי תושב"כ הוא — ענין ההלכה, כפי שמבאר רבינו הזקן באגה"ק⁴⁰ ש"רצון העליון ב"ה המלוכב בתרי"ג מצוות התורה הוא מופלא ומכוסה טמיר ונעלם, ואינו מתגלה אלא בתושבע"פ .. כל מצוות שבתורה .. אינן גלויות ומפורשות אלא ע"י תושבע"פ", והיינו, שמתושב"כ בלבד לא יכולים לדעת פסק ההלכה כיצד להתנהג בפועל, כי אם ע"י תושבע"פ דוקא.

וכדי להגיע לפסק הלכה בתורה — צריך להיות "הוי' עמו"⁴¹, שאז "הלכה כמותו בכל מקום"⁴², ולזה מגיעים ע"י ענין הביטול — כדאיתא בגמרא⁴³ בנוגע לב"ש וב"ה: "מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן,

(33) ברכות כח, ב. וראה לקו"ת פרשתנו (בהוספות) ג, סע"ד. ובכ"מ.
 (34) אסתר ט, כג.
 (35) שבת פח, א.
 (36) מגילה ז, ב.
 (37) בזכרון אחדים: בדוגמת הענין דהקדמת נעשה לנשמע שהי' במ"ת כפשוטו.
 (38) פ"ה.
 (39) ראה לקו"ת פרשתנו וראה גם סה"מ הי"ש"ט ס"ע 49 ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם.
 (40) סכ"ט (קנ, ב ואילך).
 (41) שמואל"א טז, יח.
 (42) סנהדרין צג, ב.
 (43) עירובין יג, ב.

מפני שנוחין ועלובין היו ושונין דבריהן ודברי בית שמאי, ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן".

ובהקדמה — שלכאורה אינו מובן מהו הענין ש"מקדימין דברי בית שמאי לדבריהן":

בשלמא הענין ש"נוחין ועלובין היו" — יש לבאר ע"פ שכל, שאדם בכלל ויהודי בפרט צריך להיות בתנועה של ביטול ("נוחין ועלובין"), ועאכו"כ כדי לזכות שתהי' הלכה כמותן, כי, כשאדם מרגיש את עצמו מציאות יש, הנה מצד הנטי' שלו יהי' מוטעה בשכלו, ולא יוכל לראות את השכל כמו שהוא לאמיתתו;

אבל הענין ש"מקדימין דברי בית שמאי לדבריהן", אינו מובן כלל — שהרי מדובר אודות ענין של שכל, "חכמתכם ובינתכם"²⁸, וכיון שהשכל של ב"ה מחייב שע"פ תורה צ"ל ההלכה כדבריהם, ועד ש"ב"ש במקום ב"ה אינה משנה"⁴⁴ — מדוע מקדימין דברי ב"ש לדבריהן, בה בשעה שענין של קדימה אינו סתם במקרה, אלא מורה על קדימה במעלה וחיובות? ועוד יש לדייק בסדר הדברים, שתחילה נאמר "שנוחין ועלובין היו", ואח"כ נאמר "שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן" — הרי "נוחין ועלובין" הו"ע כללי, בנוגע לכל הענינים, ואילו "מקדימין דברי ב"ש לדבריהן" הו"ע פרטי, וא"כ, צ"ל הסדר מן הקל אל הכבד: תחילה "מקדימין דברי ב"ש לדבריהן", שהו"ע פרטי, ואח"כ "נוחין ועלובין" בכלל, בכל הענינים? לכאורה הי' אפשר לומר בפשטות, שסדר זה הוא באופן של סיבה ומסובב, היינו, שתחילה באה הסיבה, "שנוחין ועלובין" בכלל, ואח"כ בא המסובב, בנוגע לענין פרטי, "שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן". אבל מהלשון "ולא עוד אלא שמקדימין כו'", משמע, "שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן" מורה על דרגא נעלית יותר מאשר הענין ד"נוחין ועלובין". ולכאורה, כיון "שמקדימין כו'" הוא רק פרט אחד מהכלל ד"נוחין ועלובין", איך יתכן שהפרט יהי' נעלה יותר מהכלל?

והביאור בזה — שגם בתושבע"פ העיקר הוא לא ענין של הבנה והשגה בשכל, אלא העובדה שהתורה קשורה עם העצם דלמעלה שהוא למעלה לגמרי מענין השכל, ולכן, הענין ש"הלכה כמותן" אינו תלוי בכך ש"מחודדי טפיי", שמצד זה היתה צ"ל הלכה כב"ש"⁴⁵, אלא תלוי בענין הביטול; ולא רק הביטול ד"נוחין ועלובין", אלא ביטול נעלה יותר — "ולא עוד אלא שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן", שזהו ענין שהוא היפך

(44) ברכות לו, ריש ע"ב. וש"נ. (45) יבמות יד, א. וראה תוס' עירובין ו, סע"ב.

השכל, שמבלי הבט על כך שבשכלם מונח בפשטות כדבריהם, הנה מצד ענין הביטול ה"ה "מקדימין דברי ב"ש לדבריהן", ודוקא עי"ז זוכים לענין ד"הוי' עמו", "שהלכה כמותו בכל מקום".

ה. וכשם שכללות ענין התורה קשור עם השם "ויקרא", שזוהי הקריאה שמצד העצם כו' — כן הוא גם בנוגע לשם "ספר הקרבנות": בנוגע לענין הקרבנות — איתא בבבב"ב⁴⁶ (וכן הוא בספר הבהיר⁴⁷), שקרבן הו"ע קירוב הכחות והחושים, וקירוב זה הוא באופן ש"רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס" (כמ"ש בזהר⁴⁸), והיינו, שענין הקרבן מגיע בבחי' שלמעלה לגמרי מענין ההבנה והשגה, "רזא דא"ס", שזהו העצם דלמעלה — ע"ד הענין ד"ויקרא" סתם, שלא נאמר מי הוא הקורא, כיון שזוהי קריאה שמצד העצם, שלמעלה מכל ענין השמות.

וכשם שהענין ד"ויקרא" הוא באופן שהקריאה מצד עצמותו ית' נמשכת ומגעת למטה ביותר, גם למי שלא ידע מאי קאמר, דכיון שזוהי המשכת העצם, הרי זה מגיע גם למטה בהעצם של היהודי, ולכן הרי זה חודר בכל מקום, עד שלא נשארת מציאות מחוץ לזה — הנה עד"ז מצינו גם בענין הקרבנות, שנמשך וחודר גם בדומם שהוא הסוג היותר תחתון, כמ"ש⁴⁹ "על כל קרבנך תקריב מלח" [ועד שיש דעה שגם קרבן עצים זקוק למלח⁵⁰], וכמבואר בכתבי האריז"ל⁵¹ שבקרבן צ"ל כל ד' הסוגים דדצח"מ: מדבר — הכהן המקריב את הקרבן, חי — הבהמה הנקרבת, צומח — מנחה ונסכים, ודומם — המלח.

אמנם, התוכן של כל התורה כולה מודגש בשם "ויקרא" בגלוי יותר מאשר בשם "ספר הקרבנות", כאמור לעיל (ס"א) שגם מי שלא ידע מאי קאמר רואה שהתחלת הספר הוא בתיבת "ויקרא", שזוהי הקריאה שמצד העצם שלמעלה מהבנה והשגה.

ו. וזהו גם מה שמצינו במדרש תנחומא⁵² ש"מתחילים התינוקות של בית רבן ללמוד בספר ויקרא מפני שכל הקרבנות כתובים בו וכו'": לכאורה אינו מובן: בשלמא מה שתינוק שמתחיל לדבר אביו

(46) פרשתנו א, ט. וראה גם תו"מ חס"ה ע' 36. וש"נ.

(47) סמ"ו (קט).

(48) ראה ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.

(49) פרשתנו ב, יג.

(50) מנחות כ, ב. קו, ב.

(51) צו יד. וראה לקו"ש חכ"ב בתחלתו. וש"נ.

(51) ראה עץ חיים שער קיצור אבי"ע ספ"ב. של"ה שלח, א. נהר שלום בהקדמת הקרבנות. מדבר קדמות (להחיד"א) מע' ק' אות י"ד (מחסד לאברהם). אמת ליעקב מע' ק' אות ס'. תניא פל"ד.